

1. Cel projektu

Rynek usług płatniczych znajduje się obecnie pod wpływem dwóch szybko zmieniających się i silnie na niego oddziałujących procesów. Pierwszym jest niezwykle dynamiczny rozwój technologii informatycznych, których zastosowanie w usługach finansowych jest określane ogólną kategorią FinTech, a w przypadku usług płatniczych kategorią szczegółową PayTech. Drugim procesem są regulacje tworzone przez prawodawstwo unijne i organy nadzorcze, które w bardzo znaczący sposób zmieniają warunki świadczenia usług płatniczych oraz relacje pomiędzy uczestnikami systemu płatniczego. W związku z tym:

Głównym celem projektu jest kompleksowe zbadanie wpływu rozwoju technologii typu FinTech oraz regulacji prawnych na wprowadzanie innowacji na rynek usług płatniczych w Unii Europejskiej, z uwzględnieniem potrzeb konsumentów oraz strategii sektora finansowego.

2. Opis badań realizowanych w projekcie

Planowane w projekcie badania w sposób wszechstronny obejmować będą zarówno europejskich konsumentów korzystających z usług płatniczych, jak i dostarczających te usługi banki i instytucje niebankowe. W ramach projektu planowany jest rozwój nowych koncepcji teoretycznych, badania empiryczne oraz zweryfikowanie szeregu postawionych hipotez badawczych. Projekt ma charakter interdyscyplinarny, ponieważ będzie wykorzystywał metody badawcze, stosowane w naukach ekonomicznych, prawnych oraz socjologicznych. Zasadniczą część projektu stanowią szeroko zakrojone badania empiryczne o zasięgu europejskim, obejmujące zarówno konsumentów, jak i sektor finansowy.

a) Badania ankietowe konsumentów w Unii Europejskiej

Przeprowadzone zostanie szeroko zakrojone badanie ankietowe konsumentów w najważniejszych 19 krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Planuje się uzyskanie odpowiedzi na interaktywną ankietę internetową od niemal 5 tysięcy osób, co pozwoli poznać ich potrzeby w zakresie korzystania z usług płatniczych i technologii cyfrowych, a także zainteresowanie rozwiązaniami PayTech.

b) Badania ankietowe banków oraz niebankowych dostawców usług płatniczych

Za pomocą kwestionariusza przygotowanego w formie arkusza kalkulacyjnego, zbadane zostaną oficjalne stanowiska instytucji dostarczających usługi płatnicze na rynku Unii Europejskiej oraz opinie ekspertów zatrudnionych w tych instytucjach. Uzyskane wyniki pozwolą na poznanie strategii i planów banków i niebankowych dostawców usług płatniczych odnośnie wprowadzania innowacji PayTech, a także ocenę konsekwencji zmian unijnych regulacji prawnych i standaryzacyjnych na działanie tego rynku.

c) Studia przypadków wprowadzania na rynek rozwiązań typu PayTech

W celu szczegółowego zbadania procesu wdrażania wybranych innowacji typu PayTech przez banki i niebankowych dostawców usług płatniczych w Unii Europejskiej opracowane zostaną studia przypadków.

d) Badania z zastosowaniem metod ilościowych

Zespół badawczy wykorzysta dane uzyskane w ramach badań ankietowych do przeprowadzenia badań statystycznych i ekonometrycznych. Ważnym elementem będzie zastosowanie modelowania ekonometrycznego do poznania determinantów zainteresowania konsumentów innowacjami PayTech, z użyciem nowej wersji Modelu Akceptacji Technologii, dostosowanej do specyfiki innowacji płatniczych.

3. Powody podjęcia danej tematyki badawczej

Współczesna gospodarka wymaga szybkich i efektywnych sposobów dokonywania płatności, także transgranicznych. Dzięki postępowi technologicznemu i cyfryzacji usług pojawiają się zupełnie nowe potrzeby w zakresie obsługi transakcji i rozliczeń, w tym mikropłatności, których tradycyjne instrumenty płatnicze nie są w stanie zaspokoić. Rezultatem tych zjawisk jest dynamiczny rozwój szeregu innowacyjnych rozwiązań PayTech, do których należą: płatności natychmiastowe, open API, biometryczna autentykacja, blockchain i DLT, Near Filed Communication, portfele kartowe oraz płatności mobilne, tj. Apple Pay, Android Pay czy BLIK. Innowacje płatnicze stały się obszarem konkurencji banków z pozostałymi dostawcami usług płatniczych, którzy często dysponują dużym potencjałem IT. Jednocześnie unijne regulacje prawne, w tym Dyrektywa ws. Usług Płatniczych 2, otwierają ten rynek szerzej na konkurencję ze strony niebankowych dostawców usług płatniczych.

Pomimo tak wielkiego znaczenia innowacji płatniczych, obszar ten jest niedostatecznie zbadany a stan wiedzy w literaturze naukowej wysoce niewystarczający. Odpowiedzią na tę potrzebę są badania proponowane w niniejszym projekcie, które pozwolą na w pełni kompleksowe poznanie uwarunkowań rozwoju innowacji płatniczych. Po raz pierwszy w sposób empiryczny zostanie zbadana tak duża liczba wiodących innowacji PayTech, pochodzących z wielu krajów UE, w oparciu o dane dostarczone jednocześnie przez konsumentów i dostawców usług płatniczych. Zatem uzyskane wyniki będą mogły być porównywane pomiędzy poszczególnymi krajami i innowacjami płatniczymi. Podjęcie proponowanych w projekcie badań pozwoli na włączenie się do bardzo aktualnego i perspektywicznego nurtu badawczego i opublikowanie otrzymanych wyników w renomowanych światowych czasopismach naukowych.